

Nur talebesinin zekât alması, Risale-i Nurların düsturlarına uygun mu?

Nur talebeliği bir meslek ve meşrep olduğu için İslam fıkhında geçerli olan kaide ve prensipler, aynı şekilde Nur talebeleri içinde geçerlidir. Risale-i Nurlar fıkıh kitabı olmadığı için, fıkhı dair konuları fıkıh kaynaklarından öğrenmek iktiza eder. Şayet Üstad Hazretlerinin bir fikir ya da içtihadı ortada varsa ona tabi olmakta bir sakınca yoktur. Bunun dışındaki bütün konuları fıkıh kaynaklarından öğrenmek gerekiyor. Üstad Hazretlerinin zekâtın kime verilemeyeceği hususunda farklı bir içtihat ya da tavsiyesi yoktur. Öyle ise Nur talebeleri fıkhı uymak ile mükelleftir.

Peygamber Efendimiz (asv) bir hadislerinde "**Bana zekât ver**" diyen birisine şöyle buyurmuştu:

"Yüce Allah zekâtın verileceği yerler hususunda ne bir peygamberin, ne de bir başkasının hükmüne razı olmayarak, onunla ilgili hükmü kendisi verir. Onu sekiz sınıfa taksim etti. Eğer o sekiz sınıfın içinde isen sana hakkını veririm."(1)

Evet, zekâtı farz kılan Cenab-ı Hak, onun nereye verileceğini de kendisi tayin etmiştir:

"Sadakalar (zekâtlar) Allah'tan bir farz olarak ancak, yoksullara, düşkünlere, (zekât toplayan) memurlara, gönülleri (İslâm'a) ısıdırılacak olanlara, (hürriyetlerini satın almaya çalışan) kölelere, borçlulara, Allah yolunda çalışıp cihad edenlere, yolcuya mahsustur. Allah pek iyi bilendir, hikmet sahibidir." (Tevbe, 9/60)

Zekât verilecek kimseler, Müslüman fakirler, miskinler, borçlular, yolcular, mükâtebler (sözleşmeli köleler), mücahidler ve amiller (zekât toplayıcıları) olmak üzere yedi kısımdır. Şöyle ki:

1) Fakir: İhtiyacından fazla olarak nisab miktarı bir mala sahip olmayan kimsedir. Bu kimsenin temel ihtiyaçlardan olan evi, ev eşyası ve borcuna denk parası bulunsa da, yine fakir sayılır.

2) Miskin: Hiç bir şeye sahip olmayıp yemesi ve giymesi için dilenmeye muhtaç olan yoksul kimsedir.

3) Borçlu: Bundan maksad, borcundan fazla nisab miktarı mala sahip olmayan veya kendisinin de başkasında malı varsa da, alması mümkün olmayan kimsedir. Böyle borçlu olan kimseye zekât vermek, borcu olmayan fakire vermekten daha faziletlidir.

4) Yolcu: Bundan maksad, malı memleketinde kalıp elinde bir şey bulunmayan garib kimsedir. Böyle bir adam yalnız ihtiyacı kadar zekât alabilir, ihtiyaçtan fazla alması helal olmaz. Bununla beraber bu gibi kimselerin mümkün olunca borç almaları, zekât almalarından daha iyidir.

Kendi memleketinde bulunduğu halde malını kaybeden ve böylece muhtaç durumda kalan kimse de yolcu hükmündedir. Bunlar, sonradan mallarını ele geçirmekle, almış oldukları zekât paralarından arta kalanı sadaka olarak fakirlere vermeleri gerekmez.

5) Mükâteb: Bir bedel karşılığında azad edilmek üzere efendisi ile bir anlaşma yapmış olan köle veya cariye demektir. Böyle borç altına girmiş olan bir köleyi, bir an önce hürriyetine kavuşturmak için ona zekât verilebilir. Fakat bir kimse, kendi mükâtebine zekât veremez. Çünkü bunun yararı kendisine dönmüş olur.

6) Mücahid: Bundan maksad, Allah yolunda gönüllü olarak savaşa katılmak istediği halde, yiyecekten, silahdan ve diğer şeylerden mahrum olan kimse demektir. Böyle bir kimseye, ihtiyaçlarını gidermesi için zekât verilebilir. Buna; **"Fi sebilillah infak = Allah yolunda harcama"** denir.

7) Amil: Bundan maksad, idareci tarafından meydandaki zekât mallarının zekâtlarını toplamakla görevlendirilen kimsedir. Buna **"saî, tahsildar"** da denir. Böyle bir görevliye, bu çalışması süresince, fakir olmasa bile, ailesinin ve kendisinin ihtiyaçları için yeterince zekât verilebilir.

Yukarıda gösterilen yedi kısımdan her biri, zekâtın verileceği yerdir. Bir kimse zekâtını bunlardan herhangi birine verebileceği gibi, bir kısmına veya tümüne de dağıtabilir. Bununla beraber nisab miktarına ulaşmayan bir zekâtın, bunlardan yalnız birine verilmesi daha faziletlidir. Çünkü bu ihtiyacı karşılamış bulunur."(2)

Yukarıda sayılan sınıflardan birisine şartlar uyarsa, zekâtı almakta bir sakınca yoktur.

Dipnotlar:

(1) bk. Ebu Davud, Zekât:24 ; Müsned, IV/169.

(2) bk. Ömer Nasuhî BİLMEN, Büyük İslam İlmihali, s.360.